

Divjakovo hapšenje razotkriva propuste balkanskih tužilaca

Author: [Marija Arnautovic](#)

Neki tvrde da pritvaranje bosanskog generala potcrtava odsustvo regionalne saradnje u istragama ratnih zločina.

Piše: Marija Arnautović iz Sarajeva (TU br. 684, 15. mart 2011.)

Nedavno hapšenje bivšeg visokog zvaničnika bosanske vojske u Beču ukazalo je na odsustvo poverenja između srbijanskog i bosanskog pravosuđa i pokrenulo pitanja o njihovoj sposobnosti da istražuju slučajeve ratnih zločina.

Penzionisani general vojske Bosne i Hercegovine (BiH), Jovan Divjak, uhapšen je 3. marta na bečkom aerodromu po zahtevu srbijanskih vlasti. Iako srpske nacionalnosti, Divjak se u ratu koji je trajao od 1992. do 1995. borio na bosanskoj strani; a u međuvremenu je – u iščekivanju srbijanskog zahteva za ekstradiciju – oslobođen uz kauciju.

Međutim, neposredno po njegovom hapšenju – koje je izazvalo talas protesta u Sarajevu – bosanske su vlasti takođe izdale zahtev za njegovo izručenje, tvrdeći da je on osumnjičen u slučaju koji se istražuje u BiH.

Divjakovi advokati veruju da će austrijskim vlastima za konačnu odluku o ovom pitanju biti potrebno nekoliko meseci.

Slučaj se tiče pogibije izvesnog broja vojnika Jugoslovenske Narodne Armije (JNA), koja se u sarajevskoj Dobrovoljačkoj ulici desila 3. maja 1992. Reč je o incidentu koji se dogodio dan nakon što je JNA na sarajevskom aerodromu otela ondašnjeg bosanskog predsednika Aliju Izetbegovića, koji se vraćao sa mirovnih pregovora održanih u Lisabonu.

Tada je postignut sporazum da Izetbegović bude oslobođen i da se koloni JNA dopusti da napusti grad koji je već bio pod opsadom – ali je na kolonu ipak bilo pucano. Beograd navodi da su tom prilikom ubijena 42 vojnika, dok Sarajevo tvrdi da je taj broj znatno manji.

Pre godinu dana je u vezi sa istim slučajem – takođe na zahtev Srbije – bio uhapšen i bivši član bosanskog predsedništva Ejup Ganić. Kao neko ko je faktički rukovodio bosanskim predsedništvom na dan napada u Dobrovoljačkoj, Ganić je, prema navodima Beograda, bio nadležan i za Armiju BiH.

Međutim, ekstradicioni sudija Timoti Vorkmen (Timothy Workman) je u julu 2010. odbio da odobri zahtev Beograda, zaključivši da je poternica za Ganićem bila politički motivisana. (Vidi tekst „Ganićev slučaj produbljuje sporove oko uzroka bosanskog rata“.)

Postupak protiv Ganića i Divjaka je svojevremeno bio odbačen pred Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), koji je 2003. zaključio da nema dovoljno dokaza za podizanje optužnice protiv njih.

Slučaj Dobrovoljačka je potom preuzelo bosansko tužilaštvo, ali Srbija nije bila zadovoljna rezultatima, pa je pokrenula vlastitu istragu o tom incidentu. Srbijanski sud je 2009. godine izdao nalog za hapšenje 19 ljudi povezanih sa tim slučajem, uključujući Ganića i Divjaka.

Neki analitičari iz regiona tvrde da je to što su bosanske vlasti navodno loše vodile istragu na neki način pružilo opravdanje Srbiji da pokuša da preuzme stvar u sopstvene ruke.

„Hapšenja Ganića i Divjaka bila su uglavnom posledica neefikasnosti bosanskog tužilaštva, koje još uvek nije okončalo svoju istragu o ovom slučaju, niti podiglo bilo kakvu optužnicu“, izjavila je predsednica bosansko-hercegovačkog ogranka Društva za ugrožene narode, Fadila Memišević.

Nakon Ganićevog oslobađanja, bosanski su tužioci obećali da će intenzivirati vlastita nastojanja da odgovorne privedu pravdi. Tako je poslednjih meseci saslušan veliki broj svedoka, ali nije podignuta niti jedna optužnica.

Bosanski državni tužilac, Milorad Barašin, izjavio je prošle sedmice za lokalne medije da će istraga o ovom slučaju, koja je započela 2005. godine, biti okončana do leta.

I sam Divjak je u više navrata bio saslušan u vezi sa slučajem Dobrovoljačka.

U vreme kada se taj incident dogodio, on je bio pomoćnik komandanta bosansko-hercegovačke vojske, a sudelovao je i u pregovorima za oslobađanje Izetbegovića iz pritvora JNA.

U intervjuu koji je pre nekoliko godina dao Radiju Slobodna Evropa, Divjak je rekao kako nije postojala naredba da se otvori vatra na vojnike JNA, te kako je taj incident posledica delovanja pojedinaca.

Rekao je i da su tom prilikom ubijena osmorica, a ne – kao što tvrdi Beograd – 42 vojnika.

Televizijski snimak koji je načinjen na dan incidenta prikazuje Divjaka kako viče na bosanske vojnike, zahtevajući od njih da ne pucaju na kolonu JNA.

Direktorka beogradskog Fonda za humanitarno pravo, Nataša Kandić, izjavila je kako postojanje dveju paralelnih istraga o incidentu u Dobrovoljačkoj jasno pokazuje da stručnjaci iz BiH, Srbije i Hrvatske hitno treba da počnu da rade zajedno na optužnicama za ratne zločine.

„Teško je razumeti kako je Jovan Divjak mogao da bude uhapšen samo godinu dana nakon što su britanske vlasti odbile da izruče Ganića, karakterišući srbijanski zahtev kao politički motivisan“, kazala je Kandićeva.

Srbijansko tužilaštvo je čitav ovaj slučaj procesuiralo na veoma neprofesionalan način – dodaje ona i upozorava na to da su optužnice morale biti zasnovane na čvrstim dokazima, a ne na govorkanjima.

„Čitav ovaj slučaj može da ugrozi kredibilitet srbijanskog tužioca za ratne zločine“, kazala je Kandićeva. „Umesto vođenja paralelnih istraga, njegova kancelarija bi dokaze kojima raspolaže trebalo da prosledi obližnjim zemljama i pomogne im da urade svoj posao.“

Međutim, srbijanski tužilac za ratne zločine, Vladimir Vukčević, odbacio je navode po kojima je slučaj Dobrovoljačka politički motivisan.

„Bosna i Hercegovina ima imidž glavne žrtve ratova koji su vođeni devedesetih, dok se Srbija doživljava kao agresor“, izjavio je Vukčević 7. marta. „Posledica toga je da se sve optužnice protiv srbijanskih državljana obično smatraju opravdanim, dok optužnice protiv bosanskih državljana navodno moraju biti politički motivisane.“

On je ostao pri stavu da njegova kancelarija neće odustati od istrage o incidentu u Dobrovoljačkoj.

Marija Arnautović je obučena novinarka IWPR-a iz Sarajeva.

Location: Balkans

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/divjakovo-hap%C5%A1enje-razotkriva-propuste-balkanskih-tu%C5%BEilaca>